

Петро ПЕРЕБИЙНІС,

лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка

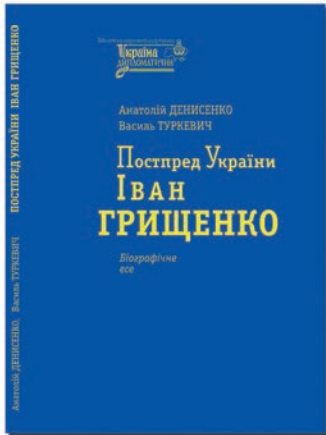
ДИПЛОМАТИЧНА ПАНОРАМА ЧЕРЕЗ ДОЛІ ТА ПОДІЇ

Є сфери державного життя, які за своєю специфікою не мають широкого відображення в засобах масової інформації. От, скажімо, дипломатія. У минулому це була фактично закрита тема. Та й після здобуття незалежності тривалий час ми знали про міжнародну діяльність хіба що на рівні сухого офіціозу. Однак у перші роки нового тисячоліття у цій сфері помітно зрушення, про які варто знати нинішньому читачеві.

Усе почалося ще тоді, коли історичний та літературний журнал «Пам'ять століть» активно став освоювати складну й не всім доступну зовнішньополітичну тематику. Це помітили в дипломатичних колах. І невдовзі до видання авторитетного часопису прилучилося Міністерство закордонних справ України. А відтак зміцнив свій статус і науковий щорічник «Україна дипломатична», ініціатором створення якого була редакція «Пам'яті століть». Вийшов у світ уже дванадцятий випуск щорічника, цілком присвячений двадцятиріччю нашої незалежності.

Можна впевнено сказати: всі томи фундаментального щорічника є, по суті, своєрідною дипломатичною енциклопедією молоді нашої держави. Реалізація цього вагомого видавничого проекту стала можливою завдяки об'єднаним зусиллям засновників щорічника — Міністерства закордонних справ України, Дипломатичної академії, Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв та історичного клубу «Планета». До того ж творцями цього незвичайного часопису є такі відомі діячі науки і культури, як Борис Гуменюк, Анатолій Денисенко, Володимир Денисенко, Василь Туркевич, Леонід Шкляр. А їхньою надійною опорою й видавцем є справжній ентузіаст, професійний дипломат, генеральний директор Генеральної дирекції з обслуговування іноземних представництв Павло Кривонос.

Сьогодні спільне дітище ініціаторів стало настільки незамінним, що вже довелося шукати нові форми освоєння нагромадженого матеріалу. Так з'явилася ідея заснувати «Бібліотеку наукового щорічника “Україна дипломатична”». Напередодні 2012 року один за одним вийшли яскраво ілюстровані біографічні есе «Постпред України Іван Грищенко» та «Людина планети». Авторами обох книжок є наші колеги — заслужений журналіст України, кандидат історичних наук, головний редактор журналу «Пам'ять століть» Анатолій Денисенко та член НСПУ, заслужений діяч мистецтв України Василь Туркевич. Ці видання сприймаються як міцний сплав історії та слова, як нерозривна єдність публіцистики й науки.

У популярній формі розповідають автори про складний шлях одного з першопрохідців, журналіста й дипломата 50–60-х років Івана Грищенка. Цікаво, що починав він як завідувач відділу міжнародного життя в газеті «Молодь України», а згодом — редактор відділу суспільно-політичних новин республіканського радіо. Набутий досвід журналіста добре прислужився молодому дипломатові, якому випало брати участь у закладанні підвалин української зовнішньополітичної служби. Це були непрості часи для радника представництва СРСР, повноважного представника УРСР при відділенні ООН та інших міжнародних організаціях у Женеві. Доводилося з ризиком не тільки для кар'єри делікатно знайомити людей із тисячолітньою історією народу, що зазнав чи не найбільших утрат за роки Другої світової війни. І лише залізна витримка та фронтний гарт кавалера медалі «За відвагу» допомагали Іванові Грищенку виживати в неймовірних умовах тотального політичного контролю.

Зворушує у книжці епізод, коли в 1992-му році засновник дипломатичної династії Грищенків після призначення його сина Костянтина Грищенка на керівну посаду в Міністерстві закордонних справ України добровільно пішов у відставку й не без

гордості сказав: «Наша, Грищенківська присутність залишається...».

Доля відвела Іванові Грищенку лише кілька років життя в незалежній Україні. І якщо приваблива постать ветерана-дипломата певною мірою стала відкриттям для читачів, то ім'я героя другої книжки всім над добре відоме. Це Геннадій Удовенко. На зламі епох йому пощастило бути ключовим гравцем світової політики, одним із будівничих дипломатичного корпусу нашої суверенної держави. Тож і назва біографічного есе про Удовенка звучить символічно: «Людина планети». Автори зуміли знайти довірливу тональність оповіді, всебічно і, головне, професійно показали діяльність чудового українського дипломата, який після титанічних зусиль іменитого попередника

Анатолія Зленка робив усе можливе для закріплення досягнутих результатів у зовнішній політиці Української держави. Є у книзі чимало цікавих, а то й курйозних фактів, які раніше не підлягали розголошенню. Ось хоча б випадок із часів перебудови, коли для зустрі-

чі в аеропорту делегації Хорватії несподівано приїхав секретар компартійного ЦК Олександр Капто й роздратовано запитав, чому вивішено тільки прапори УРСР та Хорватії і чому немає прапора СРСР?.. Або ж процедура заміни прапора УРСР на український національний прапор у залі засідань Генеральної асамблеї ООН. Показово, що виготовляли полотнище (за всіма міжнародними стандартами) представники української діаспори на американському континенті. Саме в таких ситуаціях досвідчений і винахідливий Геннадій Удовенко виявляв себе професіоналом високого класу. Як міністр, дипломат він був толерантним і виваженим, але завжди принципово відстоював інтереси рідної держави. Наразі редакція підготувала переклад цього видання

англійською мовою. Книга «A man of the planet» вийде друком 1 листопада 2012 року, бо й справді, Геннадій Йосипович – людина, яку знає світ, тому представники української діаспори, студенти закордонних Дипломатичних академій повинні мати змогу детальніше ознайомитися з життєвим, професійним шляхом визначного дипломата, політика та патріота України.

Перші ластівки віщують весну оновлення на видавничому полі української дипломатії. Сучасний читач прагне більше знати про людей, які виборювали наше право на повен голос говорити з іншими народами, самовіддано утверджували авторитет України на планеті. І хочеться вірити, що «Бібліотеці наукового щорічника “Україна дипломатична”» судилося довге життя, що в ній постануть перед нами такі яскраві особистості, як: Лука Паламарчук, Володимир Мартиненко, Анатолій Зленко, Борис Тарасюк, Володимир Огризко... Гартовані вітрами світу, вони присвятили своє життя благородній і прекрасній професії зв'язкових усього людства.

* * *

Життя триває. Міжнародне життя вирує. Все частіше на наших вулицях можна побачити респектабельні автомобілі із «прапорами багатьох світових держав. Та й не тільки у столиці, де розміщені всі посольства. Є ще й генеральні консульства у Львові, Ужгороді, Харкові, Одесі, Донецьку, Маріуполі. А це ж ціла структура забезпечення життєдіяльності дипломатичного корпусу, до якої входять офіси, комунальні комплекси, транспортні служби. І всім цим прямо-таки космічним ареалом опікується Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв. Треба зазначити, що двадцять років поспіль дирекцію незмінно очолює професійний дипломат, умілий організатор і досвідчений господарник Павло Кривonos.

Як видавець і справжній гуманіст Павло Олександрович постійно піклується про інформаційну сферу, щоб у світі добре знали, як живеться іноземним дипломатам у нашій державі. Ось і в дні двадцятиріччя у «Бібліотеці наукового щорічника «Україна дипломатична» вийшло ґрунтовне видання «Пізнаємо Україну», яке відкриває нам широку панораму зовнішньополітичних зв'язків України. Цей грандіозний видавничий проєкт оперативно здійснили Павло Кривonos, Анатолій Денисенко та Василь Туркевич. А написали книжку знані дипломати, на-

уковці та публіцисти Борис Гуменюк, Володимир Денисенко, Олексій Кийков, Василь Туркевич. У ній науково виважено і водночас досить популярно показано історичні витоки української дипломатії, визначальну роль у її становленні славної нашої столиці, золотосайного каштанового міста дипломатів. Автори пропонують нам здійснити своєрідну віртуальну подорож Україною, дають змогу побачити її у повній красі та величі очима повноважних представників інших держав.

Професійно і переконливо висвітлена у виданні багатогранна повсякденна робота Генеральної дирекції, яка за роки свого існування стала вже потужним виробничим підприємством з добре налагодженою системою ділових, економічних, гуманітарних зв'язків з іноземними представництвами, тісного співробітництва з ними. Життя дипломатів постає перед читачем якомога повніше: в робочих буднях, на святах і навіть на спортивних змаганнях.

Як і в попередніх виданнях, на сторінках цієї книжки вміщено копії важливих документів, рідкісні фотоілюстрації, значний за обсягом та насиченістю бібліографічний матеріал. І якщо вже говорити образно, то вагома науково-пізнавальна праця колективу авторів та видавців є провісницею дипломатичної співдружності в сучасному глобалізованому світі.

Генеральна дирекція з обслуговування іноземних представництв у квітні цього року відзначила своє 20-річчя. Своєрідний підсумок ювілейних святкувань — випуск спеціального числа часопису «Пам'ять століть», а також створення фільму, презентація яких нещодавно відбулася за участю дипломатичного корпусу, акредитованого в Україні у готельно-ресторанному комплексі «Шкіпер», місто Ворзель. Організатори свята не випадково обрали це мальовниче місце на березі озера. Відкривати Україну дипломатам стало гарною традицією ГДІПу.

Двадцять років — це «лише юність», але разом з тим — вагомий період становлення та розвитку організації, яку знають далеко за межами нашої держави як авторитетного суб'єкта дипломатичної діяльності, як видавця, який збагачує наукову та літературну спадщину не лише України, а й світу.

Petro PEREBYINIS,

Laureate of the National Taras Shevchenko Prize of Ukraine

DIPLOMATIC PANORAMA THROUGH FATES AND EVENTS

There are spheres of public life, which in their specifics are not often elucidated in the mass media. Let's take, for instance, diplomacy, which was a classified theme in the past. Even after gaining independence we learnt about international activities from brief official reports. However, in the first years of the new millennium this theme began to receive more and more attention in the mass media, which may be of interest to the readers.

The whole thing began when the historical and literary journal *Pamiyat Stolit* (Centuries Memorial) initiated publishing information on the complicated topics of international policy. This was noticed in the diplomatic circles and soon the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine was involved in this reputable edition. The scientific Yearbook *Ukraina Dyplomatychna* (Diplomatic Ukraine) initiated by the journal *Pamiyat Stolit* therefore strengthened its status. The 12th issue of the Yearbook fully devoted to the twenty years of Ukraine was published.

All volumes of this fundamental edition may be rightfully called an encyclopedia of the young Ukrainian state. Implementation of this significant publishing project became possible owing to the united efforts of the Yearbook founders – the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine, the Diplomatic Academy, the Directorate General for Servicing Foreign Missions and the historical club Planet. In addition, such known researchers and cultural figures as Borys Humenyuk, Anatolii Denysenko, Volodymyr Denysenko, Vasyl Turkevich and Leonid Shklyar much contributed to this edition. The Director General of the Directorate General for Rendering Services to Diplomatic Missions Pavlo Kryvonos, real enthusiast and professional diplomat, became their secure foothold and publisher.

Today the joint creation is so meaningful and important that the new accumulated materials required new forms of presentation. So the idea of creating the Yearbook Library appeared. On the eve of the New Year two well-illustrated biographic essays Ivan Gryshchenko, the Plenipotentiary of Ukraine, and The Man of the Planet were published. The authors of both books are our colleagues – Anatolii Denysenko, the honored journalist of Ukraine, PhD (history), senior editor of *Pamiyat Stolit* and Vasyl Turkevych, member of the NSPU, honored artist of Ukraine. These publications are perceived as strong fusion of history and literature, as an indissoluble unity of journalism and science.

In a popular form the authors tell the readers about life and activities of Ivan Gryshchenko, journalist and diplomat of the 50–60's. Interestingly, he started his career as a head of the section of international affairs in the newspaper Youth of Ukraine and then he worked at the republican radio as an editor of the socio-political news section. A young diplomat took advantage of the lessons learned in his journalistic career when he took part in laying the foundations of the Ukrainian Foreign Affairs Service. These were difficult times for the Counselor of the USSR and an authorized representative of Ukr.SSR at the Office of the United Nations and other international organizations in Geneva. Risking his career he was telling people about the millennial history of Ukraine that suffered major losses not only during the World War II. It was his strong character and cast-iron will that helped Ivan Gryshchenko, the chevalier of the medal For Courage, to survive under severe conditions of the total political control.

There was one touchy episode, when in 1992 Ivan Gryshchenko, the founder of the diplomatic dynasty resigning from his position from the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine said with pride on occasion of appointment of his son to one of the leading positions at the MFA: «I leave but the Gryshchenko's presence remained».

Ivan Gryshchenko lived only a few years in the independent Ukraine and his life and career was to some extent a discovery for the readers. The name of the hero of the second book is very well known to all. This is Hennadii Udoenko. At the change of the century he was lucky to be a key player in the world politics, one of the founders of the diplomatic corps of our sovereign state. So, the title of the biographical essay about Udoenko is symbolic – Man of the Planet. The authors were able to find a trusting tone of the nar-

rative and make a comprehensive and professional research of the life and activities of the great Ukrainian diplomat who following the Herculean efforts of eminent predecessor, Anatolii Zlenko did everything possible to consolidate the results achieved in the foreign policy of the Ukrainian state. The book contains many interesting and even curious facts which were not disclosed before. One of the cases is from the time of perestroika, when the Secretary of the Communist Party's Central Committee Oleksander Kapto unexpectedly came to the airport to meet the delegation of Croatia and angrily asked why there were only the flags of the Ukr.SSR and Croatia and there was no flag of the USSR... Or a procedure on replacement of the flag of Ukr.SSR with the Ukrainian national flag in the session hall of the UN General Assembly. It is noteworthy that the flag was produced by the representatives of the Ukrainian Diaspora in the USA observing all international standards. In such situations, an experienced and resourceful Hennadyi Udovenko showed a high-class professionalism. As a minister and a diplomat, he was tolerant and thoughtful, but always purposefully defended the interests of Ukraine. A book *A Man of the Planet* in English was published on November 1, 2012. Hennadii Udovenko is a person known in the world, so representatives of the Ukrainian Diaspora, students of foreign diplomatic academies should have an opportunity to learn about life and professional achievements of this outstanding diplomat, politician and patriot of Ukraine.

These publications are as swallows proclaiming spring of renovation in the publishing field of the Ukrainian diplomacy. The modern reader wants to know more about the people who fought for our right to speak with other nations in a full voice, selflessly established the prestige of Ukraine in the world. Hopefully, the Library of Yearbook will live long life and will tell us about such

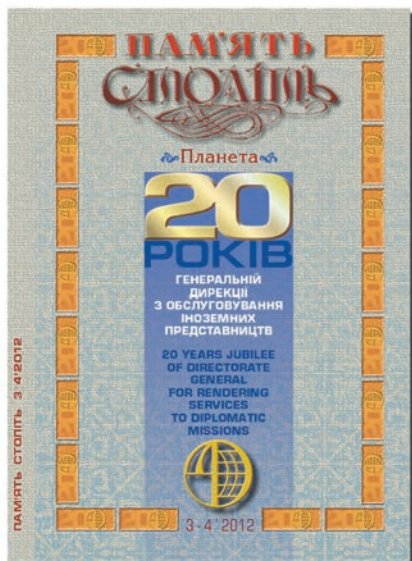

prominent figures as Luka Palamarchuk, Vladymir Martynenko, Anatolii Zlenko, Borys Tarasyuk, Volodymyr Ogryzko... Weathered by the winds of the world, they dedicated their lives to the noble and beautiful profession of liaisons of all mankind.

* * *

Life goes on. More often one can see respectable cars with flags of many countries in the streets of not only Kyiv where all embassies are located but also in Lviv, Uzhgorod, Kharkiv, Odessa, Donetsk and Mariupol with the Consulates General. All these require the whole infrastructure with offices, public facilities, transport services and others and the Directorate General for Servicing Missions is responsible for all these. This year the Directorate General celebrates its twenty years being the same age as the independence of Ukraine. It should be noted that all this time the Directorate General is headed by a professional diplomat, skillful organizer and experienced business manager Pavlo Kryvonos.

As a publisher and a true humanist Mr. Kryvonos takes care of the information sphere communicating information on how foreign diplomats live in our country. In the days of celebrating the twenty years jubilee the Library of the Yearbook was enriched with a substantial research entitled Discovering Ukraine, which shows a broad panorama of the foreign relations of Ukraine. This ambitious publishing project was implemented by Pavlo Kryvonos, Anatolii Denysenko and Vasyl Turkeych. The book was written by the well-known diplomats, researchers and publicists Borys Humeniuk, Volodymyr

Denysenko, Oleksii Kyikov and Vasyl Turkeych. The book presents a popular scientific story about the origin of the Ukrainian diplomacy, a decisive role of Kyiv, the chestnut city of diplomats, in its establishment. The authors invites us to make a virtual trip to

Ukraine and to see its beauty and glory through the eyes of authorized representatives of other states.

The book gives a comprehensive report of the daily work of the Directorate General, which over the years of its existence has become a powerful production enterprise with a well-established system of business, economic and humanitarian relations with foreign missions and close cooperation with them. The readers may learn about the life of the diplomats in their daily routines, holidays and even sport events.

As in previous editions, this book contains copies of important documents, rare pictures and rich bibliographical material. Speaking figuratively, the substantial scientific work of the group of authors and publishers is the forerunner of the diplomatic community in today's globalized world.

The Directorate General for Servicing Foreign Missions celebrated its 20 year jubilee in April this year. Publication of a special issue of the Pamiyat Stolit Journal and creation of a film summed up the jubilee festival events. The film and the journal were recently presented in the Hotel and Restaurant Complex Skiper in town Vorzel with participation of the diplomatic corps accredited in Ukraine. Organizers of the festival chose this picturesque site on the lake intentionally, because this is a good tradition of GDIP to help foreign diplomats to discover Ukraine.

Twenty years are the age of youth, but also an important period for establishment and development of the organization known far beyond Ukraine as a respected subject of the diplomatic activities and a publisher that enriches scientific and literature heritage of not only Ukraine but also the world.

Редакційна колегія

Зліва направо: Валерій Солдатенко, Володимир Бех, Анатолій Денисенко, Павло Кривонос, Наталія Татаренко, Юрій Кочубей, Олексій Кийков, Микола Бойчук, Володимир Лавриненко, Олег Машевський, Вячеслав Ціватий, Ольга Таукач, Ігор Алексєєнко, Ірина Матяш, Дмитро Дорохін, Інна Андрійчук, Ігор Жалоба, Лідія Горбунова, Михайло Сорока, Юрій Лазуто, Віктор Пасак, Володимир Сергійчук, Олег Наливайко, Олександр Плевака, Анатолій Ворохаєв.

7 листопада 2012 року

Editorial board

Left to right: Valery Soldatenko, Volodymyr Bech, Anatoly Denisenko, Pavlo Kryvonos, Natalia Tatarenko, Yuriy Kochubei, Aleksei Kyukov, Mykola Boychuk, Volodymyr Lavrynenko, Oleg Mashevskyy, Vyacheslav Tsivatyi, Olga Taukach, Igor Alekseenko, Iryna Matyash, Dmytry Dorokhin, Inna Andriychuk, Igor Zhaloba, Lidia Gorbunova, Mikhailo Soroka, Yuri Lazuto, Viktor Pasak, Volodymyr Sergiychuk, Oleg Nalivaiko, Oleksander Plevaka, Anatoly Vorokhayev.

November 7, 2012